

Vrouwen lopen, zeker na een (v)chtscheiding, veel meer kans om in de armoede te belanden dan mannen. Studies tonen aan dat een vrouw er, onmiddellijk na een

breuk, financieel 19 tot 27 procent op achteruit gaat. Mannen daarentegen gaan er 7 tot zelfs 33 procent op vooruit. Ingrid Stevens, zaakvoerder van de beurs-

vennootschap Leo Stevens & Cie, heeft in haar professionele leven soms echte drama's zien gebeuren bij echtscheidingen, zegt ze. Daarom wil ze vrouwen helpen te

INGRID STEVENS OVER HET BELANG VAN EEN GOED HUWELIJKSCONTRACT

'Je moet als familie en als paar goede financiële afspraken maken voor er problemen opduiken', zegt Ingrid Stevens. 'Als het dan tot een crisissituatie komt, kun je je concentreren op wat op dat moment het belangrijkste is: in het reine komen met je emoties.'

'Praat over geld voor het te laat is'

ANTWERPEN | Als zaakvoerder van een beursvennootschap wordt Ingrid Stevens regelmatig geconfronteerd met problemen bij successies en bij echtscheidingen. 'Beroepshalve ben ik soms vrij dicht betrokken bij het wel en wee van ons cliënteel', zegt ze. 'En in de loop der jaren heb ik vastgesteld dat er bij vrouwen een echte nood aan informatie bestaat. Vaak zijn ze totaal niet op de hoogte van de financiële situatie in hun gezin. Soms weten ze zelfs niet eens welk soort huwelijkscontract ze hebben, en welke rechten ze dus hebben bij een echtscheiding. Of ze hebben met hun ouders nooit gepraat over de regeling van de successie.' 'En als ze dan toch informatie komen inwinnen, is het vaak te laat. Dan is het kalf al verdrongen, en stellen ze vast dat ze met lege handen staan. Of dat ze zich blauw betalen aan erfenisrechten, terwijl dat perfect legaal voorkomen had kunnen worden.' Omdat ze al veel tijd besteedde aan het geven van uitleg aan individuele vrouwen, kreeg ze stilaan de vraag om ook lezingen te organiseren voor niet-clients. Daar ging ze met plezier op in. 'Het feit dat ik een vrouw ben, werkt drempelverlagend naar andere vrouwen toe, denk ik. Vrouwen met wie ik gepraat had, vonden dat ook hun zus of een vriendin die uitleg wel eens zou mogen krijgen. En zodra ik begonnen was met uiteenzettingen voor kleine groepen, begon de mond-tot-mondreclame op gang te komen. Ik word nu gevraagd door vrouwenclubs, door oudercomités van scholen, door businessclubs zoals Markant, Lions Club, Business and Professional Women, en binnenkort ga ik spreken voor de Katholieke Arbeidersvrouwen. Intussen is het een beetje een passie, bijna een missie, geworden. Want voor alle duidelijkheid: ik verdien hier niets aan.'

Toen ik deze week hier op uw kantoor een voordracht bijwoonde, vroeg ik me wel af of het niet speci-

fiek een probleem is voor vrouwen uit de meer welgestelde kringen.

'Dat denk ik absoluut niet, het probleem bestaat in alle inkomensklassen. Het is nu eenmaal nog vaak zo dat de man in het gezin zich bekommert om de financiële zaken, en dat de vrouw daar niet van op de hoogte is. Mannen doen dat niet met slechte bedoelingen, hoor. Vaak is het gewoon zo gegroeid, uit het traditionele rollenpatroon.'

'Maar natuurlijk leg ik andere accenten, al naargelang het publiek. Ik organiseer dit ook met plezier voor echtparen, omdat mijn voordracht een meerwaarde kan geven voor families en koppels, voor vrouwen én mannen... Hoewel ik dan misschien mijn grapjes wat moet aanpassen. (lacht)

Wat me ook opviel, was dat de vrouwen van sommige dingen heel goed op de hoogte waren, maar van andere totaal niet.

'Dat klopt. Het is vaak onvoorspelbaar wat ze wel en wat ze niet weten, ook al zijn het hoger opgeleide vrouwen. Vaak kennen ze een aantal basics van het erfrecht of van het huwelijksvermogensrecht niet. Maar wat een handgift is, wat toch een wat ingewikkelder constructie is, weten ze dan soms weer wel. (grinnikt) Meestal is dat dan omdat ze al zo'n handgift hebben gekregen.'

Wat is de belangrijkste boodschap die u hen wilt meegeven?

'Dat iedereen tijd moet maken om samen op een constructieve manier na te denken. Sinds een paar jaar is het heel eenvoudig geworden om je huwelijkscontract aan te passen. Vergelijk het met een brandverzekering voor je huis. Die pas je toch ook regelmatig aan in de loop der jaren, naarmate je duurdere meubels of wat kunstwerken koopt, of verbouwingen doet? In een huwelijk verandert de situatie ook. Misschien waren de twee echtgenoten werknemer toen ze trouwden, maar is intussen een van de twee zelfstandige geworden. Dan moet je misschien je huwelijkscontract wel

aanpassen. Je hoeft daar alleen maar voor naar de notaris te stappen, en het kost je hoogstens een paar honderd euro.'

Maar is het niet moeilijk om daar als vrouw over te beginnen tegen je man? Zeker als je financieel afhankelijk van hem bent?

'Ik wil daarover wel even een misverstand uit de weg ruimen. Vrouwen die niet buitenshuis werken, zijn, in mijn ervaring, soms beter op de hoogte van hun financiële toestand dan vrouwen met een drukke baan en een carrière. Laatstgenoemden willen vaak de weinige vrije tijd die ze

extra zorgen te maken over je financiële toestand.'

U zei in uw voordracht dat de crisis de zaken nog erger heeft gemaakt.

'Ik heb onlangs een artikel gelezen waarin een notaris zei dat mensen zich bij echtscheidingen en bij erfeniskwesties veel agressiever opstellen. Er wordt blijkbaar gevochten voor elke euro.'

U zei ook dat de dematerialisatie van effecten de noodzaak om te anticiperen op problemen nog groter maakt. Maar beschermt die dematerialisatie de vrouw eigenlijk niet beter, omdat er niet zomaar dingen kunnen 'verdwijnen'?

'Ja, in zekere zin wel. Maar je moet dan natuurlijk ook goed bekijken hoe alles formeel geregeld wordt. Als, bijvoorbeeld, alles op naam van de man gezet wordt, en de vrouw een volmacht heeft, voelt ze zich misschien "veilig". Maar dat is ze niet, want een volmacht kan op elk moment eenzijdig ingetrokken worden.'

'Wat ik eigenlijk bedoel, is dat deze problematiek door de dematerialisatie enorm aan belang gewonnen heeft. Dat merken wij dagelijks in de beursvennootschap.' 'Niet dat mannen met opzet en met voorbedachten rade alles regelen in hun eigen voordeel, hoor. Die indruk wil ik ook niet wekken. Meestal gebeurt het te goeder trouw. Het is trouwens ook in het belang van de man dat de zaken vooraf goed geregeld zijn, want er zijn natuurlijk ook vrouwen die bij vchtscheidingen tot het uiterste gaan (lacht).'

Worden de zaken niet nog gecompliceerder als mensen niet getrouwd zijn?

'Inderdaad. De nood aan informatie wordt daardoor alleen maar groter. Ook al omdat er steeds meer samengestelde gezinnen zijn, tweede of derde huwelijken... De vrouwen die naar mij komen luisteren, hebben daar ook wel vragen over. Niet noodzakelijk met betrekking tot hun eigen situatie, maar wel omdat ze bijvoorbeeld kinderen hebben die gaan samenwonen.'

'Een brandverzekering pas je toch ook aan? Waarom een huwelijkscontract dan niet?'

hebben, volledig besteden aan hun kinderen, uit schuldgevoel. Ze willen dan in het weekend liever niet meer bezig zijn met al die paperassen, dat laten ze liever over aan hun man. Terwijl huisvrouwen vaak de financiën van het gezin wel zelf beredderen en daardoor ook beter op de hoogte zijn.'

'Maar om uw vraag te beantwoorden: ja, het kan best moeilijk zijn om erover te beginnen. Ik praat daarom soms ook wel uitgebreid over het probleem met koppels.' 'Wat ik vooral wil bereiken, is dat mensen over hun situatie nadenken, en een aantal dingen regelen voor het te laat is. Dan kun je bij een crisismoment - of dat nu een echtscheiding of een successie is - bezig zijn met de dingen waarmee je op dat moment bezig moet zijn, namelijk je emoties. Als alles vooraf netjes geregeld is, hoef je op dat moment niet nog eens

voorkomen dat het zo ver komt. Ze doet dat door lezingen of voordrachten te gaan geven aan groepen vrouwen. Daar legt ze hen de essentie uit van het succes-

sie- en huwelijksvermogensrecht. En geeft ze vooral de raad om over geld te praten voor het te laat is.

KARIN DE RUYTER

REPORTAGE

Hoe zelfs 'le grand amour' verkeerd kan aflopen

'Dus: als ik een huis erf en ik verhuur dat, dan vallen die huurinkomsten in het gemeenschappelijk vermogen van mij en mijn echtgenoot?' De dame op de eerste rij vraagt het met enig ongelooft in de stem. 'Dat is toch wel raar...' Ingrid Stevens kan het alleen maar bevestigen.

Er zitten zo'n twintig vrouwen in het kleine zaaltje, op de bovenste verdieping van het statige Antwerpse herenhuis waar de beursvennootschap Leo Stevens & Cie gevestigd is. Namen worden er niet genoemd, maar het zijn duidelijk allemaal vrouwen uit 'de betere kringen' in en rond Antwerpen. Vrouwen die vertrouwd zijn met begrippen als schenkingen, handgiften en patrimoniumvennootschappen, zo stel ik vast tijdens de uiteenzetting.

Maar een relatief eenvoudige constructie zoals het wettelijk huwelijksstelsel – het stelsel dat nochtans geldt voor iedereen die geen huwelijkscontract heeft afgesloten – blijkt dus toch nog verrassingen te bevatten. Nochtans is je huwelijkscontract, en het huwelijksvermogensstelsel waaronder je getrouwd bent, essentieel voor je financiële positie als vrouw, legt Ingrid Stevens hen uit. 'Daarmee leg je de basis voor je rechten en plichten.'

Het stelsel van de volledige gemeenschap van goederen – 'ik hoorde een notaris dat ooit heel mooi "le grand amour" noemen' – komt tegenwoordig eigenlijk niet meer voor, zegt ze. De dames knikken instemmend – allicht is een aantal van hen ook meer vertrouwd met het andere uiterste, de volledige scheiding van goederen.

De uitleg over de successieregeling wordt met nog meer aandacht gevolgd dan die over de huwelijksstelsels. 'Als je drie kinderen hebt, en je laat hen elk hoogstens 250.000 euro roerende goederen en voor 250.000 euro aan vastgoed na, is het eigenlijk niet de moeite om aan successieplanning te doen', zegt Stevens. 'Tot 250.000 euro valt het tarief van de Vlaamse successierechten immers best wel mee.' Die opmerking wordt hier en daar op gefronste wenkbrauwen onthaald: niet iedereen is het er blijkbaar mee eens dat 9 procent 'meevalt'. Dat je er nog voor je overlijden voor kunt zorgen dat je nakomelingen niet al te veel successierechten moeten betalen, is duidelijk geen nieuws in dit gezelschap. Wel zijn er nogal wat vragen over,

bijvoorbeeld, het verschil tussen een handgift en een schenking. Kun je een schenking echt doen tot op de dag voor het overlijden? En betaal je echt nooit meer dan 3 procent belastingen bij een schenking in rechte lijn en tussen echtgenoten? Ongeacht het bedrag? Dat je als ontvanger van een handgift ook een bedankbrief moet schrijven, wekt dan weer hilariteit bij sommigen.

Maar ook over het erfrecht blijkt hier en daar nog wat basiskennis te ontbreken. Over reservataire erfgenamen, bijvoorbeeld. Zo denkt iemand dat je als overlevende echtgenoot of echtgenote automatisch ook 'een kinsdeel' erft. Wat dus niet klopt. 'De langstlevende echtgenoot is pas sinds 1981 een wettelijke erfgenaam geworden', legt Stevens uit. 'Veel mensen die voor die datum getrouwd zijn, hadden daarom een regeling uitgewerkt die stelde

Liever diamanten dan kasbons

dat "wie langst leeft, al heeft". Met andere woorden: de langstlevende echtgenoot erfde alles, en pas als die overleed, ging de erfenis naar de kinderen.'

'Dat is dus weer een voorbeeld van "le grand amour"', grapt ze. 'Veel mensen hebben die regeling nog altijd, omdat ze ze nooit hebben laten wijzigen. En dat is erg nadelig, want dan moeten er twee keer successierechten betaald worden: eerst door de langstlevende, daarna door de kinderen.' Consternatie alom.

Om af te sluiten, geeft Stevens nog enkele tips. 'Vergeet niet dat, bij een overlijden, elke volmacht vervalt. Nog vlug-vlug "iets gaan regelen" bij de bank, kan dus echt niet meer. Vermijd nonchalance en hou het gemeenschappelijke en het eigen vermogen zo gescheiden mogelijk...'

Als uitsmijter heeft ze nog een grapje in petto: 'Juwelen en kleding zijn altijd persoonlijke bezittingen. Dus als er problemen opduiken, kun je maar beter diamanten hebben dan kasbons.'

'Een bontjas is ook altijd goed, hoor', antwoordt iemand. Waarop de bijeenkomst in grote hilariteit besloten wordt.

Ingrid Stevens: 'Ik wil vooral bereiken dat mensen over hun situatie nadenken.' © Katrijn Van Giel